

ÜNDÉRKERT

"BOLDOG KARÁCSONYTI!"

Kalendárium

- December - Karácsony hava

A tél fája

- A fenyőfáról

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Mese

- Erdei karácsony

Tudod-e?

- A karácsonyfa

Mellékletek

- Üdvözlőkártyák, Mikulás

DECEMBER - KARÁCSONY HAVA

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is azt jelenti: „tizedik”.

Ez a hónap a pihenés, megbékélés és a jó hangulat jegyében telt el, az emberek a családi tűzhely köré húzódtak, és élvezték a jól végzett munka megérdemelt gyümölcseit (már akiknek jutott belőle).

December első ünnepét a hónap első napjaiban tartották meg, köszönetnyilvánításképpen Bona Dea (a „Jó Istennő”) tiszteletére. Bona Dea, másik nevén Fauna, a földistennő egyik megnyilvánulása volt.

December közepe táján kezdődött a latiumi földművesek ősi istennének, Saturnusnak az ünnepi hete. Minthogy decemberre minden jelentősebb paraszti munka befejeződött, a falusi nép méltóképpen köszönthette égi gazdáját.

A Saturnalia eredetileg tehát falusi ünnepsorozat volt, s több elkülöníthető ünnepből állott. Az ősi falusi ünnepek közé tartoztak a Feriae Sementivae („Vetési ünnepek”), a Consualia (a vetés befejezését követően Consus isten tiszteletére tartott lóversenyek december 11-én vagy 15-én), a Larentalia (Acca Larentiának, Romulus és Remus nevelőanyjának, egyben a mezők istennőjének általában december 23-án tartott emlékűnnep), a Paganalia vagy Paganicae („Települési ünnep”, a latin paganus „falusi”, „pogányt” jelent).

Varro szerint az ünnep onnét kapta a nevét, hogy azt minden faluközösség (latin: pagus) külön, a saját földjén ülte meg. E decemberi ünnepek pontos idejét évről évre a papok határozták meg.

A decemberi ünnepekörhöz kapcsolódó népi szokások, jóslatok, babonák és varázslatok tárháza szinte kifogyhatatlan, azonban többségük ma már

feledésbe merült. Íme, közülük néhány: a régi időkben karácsony és újév között számos munkát megtiltottak a nők számára. Például úgy tartották: aki ilyenkor fon, meggörbül az ujjá. Szerencsére ez a veszély ma már kevés hölgyet fenyeget. De nem volt szabad mosni és kenyeret sütni sem. (Alapos indok a két ünnep közti pihenésre, nem?).

Természetesen nem maradhat ki a karácsonyi férfifogó praktika sem. A hajnali misére való harangozáskor az eladó lányok mézet vagy cukrot ettek, hogy ettől édes legyen a nyelvük, s könnyűszerrel férjet édesgessenek magukhoz. (Igaz vagy sem, egy próbát igazán megér a dolog...).

Biztosan ismerős a Lucanapi szokás: december 13-án elkezdtek egy széket készíteni, amelyet karácsony előestéjére fejeztek be. Aki a templomban az éjféli misén erre ráállt, állítólag meglátta, ki a boszorkány.

Egyházi ünnepek:

december 5.: Advent 2. vasárnapja

december 8.: Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának emléknapja

december 12.: Advent 3. vasárnapja

december 19.: Advent 4. vasárnapja

december 25.: Karácsony: Jézus Krisztus születésének ünnepe

december 26.: Szent Család ünnepe

Jeles napok:

december 3.: A Fogyatékkal Élők Nemzetközi Világnapja

december 6.: Mikulás napja

december 25-26.: Karácsony

december 31.: Szilveszter

A tél fája

Karácsony közeledtével te is biztosan elgondolkodtál azon, hogy miért a fenyő és nem a gesztenye vagy a tölgy lesz az ünnepi est fénypontja?

Ha kinézel az ablakon, megfigyelheted, hogy a tölgyek, hársfák mind lehullatták lombjaikat. Ha hóesésben sétálni, erdőt járni indulsz, láthatod, hogy egyedül a fenyő pompázik zöldben, mivel az örökzöldek csoportjába tartozik. Leveleik pár évig élnek, majd lehullanak és újránőnek. Ha közelebb mész egy fenyőfához, megláthatod, hogy milyen hosszú, keskeny, tűszerű levelei vannak. Ezért hívják tűlevelű fának.

Morzsolj szét egy fenyőtűt az ujjaid között! Ugye érzed azt a finom, jellegzetes illatot. A levelek belseje illóolajat tartalmaz. Tudtad, hogy gyógyszert is készítenek belőle? Biztosan te is gyűjtöttél már fenyőtobozt, melyek lehetnek hordó-gyertya alakúak, pár centiméterestől akár 40-50 cm nagyra is megnőhetnek. Ha közelebről megnézed, érezheted, hogy dudoros pikkelyek borítják a tobozt, melyek apró magocskákat tartalmaznak. Tudtad, hogy ezt a mókus is szívesen fogyasztja? Ha a magok megértek, szétnyílnak a pikkelyek és a szél elröpíti őket. Földre érve a magocskák megkapaszkodnak, gyökeret eresztenek a földbe és elkezd egy újabb fenyő nőni. Vannak törpefenyők, melyek nem érik el az ember magasságát sem, de léteznek olyanok is, amelyek olyan vastagok, hogy csak 10 ember éri körül. A tobozt az adventi koszorúkészítésnél te is felhasználhatod díszítőeszközként.

A karácsonyi estékhez hozzátartozik a jellegzetes fenyőillat, amit a fenyőfélékben található gyanta ad. Akkor termelődik, ha megsérül a fenyő. Ilyenkor a gyanta lezárja a sérült felületet és megakadályozza a kórokozók bejutását a fenyő belsejébe. Tudtad, hogy lakkot is készítenek belőle, de a kozmetikai szerek alapanyaga is lehet? Valamikor élt fenyők tengerbe került és megkövesedett gyantája a borostyánkő. A borostyán féldrágakő, és ékszerek készülnek belőle.

A gyönyörű fenyőknél alig akad szebb látvány. Hóesésben vagy utána, ha van rá lehetőség, menj el kirándulni, szánkózni. Ha a téli szünetben a Mátrában kirándulsz a családdal, és felsétáltok egészen a Kékestetőig, ott mókust még a saját kezedből is etethetsz. Tudod, milyen eleséget adhatsz neki? Diót, mogyorót, apró magvakat szívesen megeszi.

Most pedig egy kis játékos fejtörésre hívlak titeket! A keresztrejtvény megfejtése egy régi népszokás.

Lányok játéka	□ □ □ □
Téli hónap	□ □ □ □ □ □ □ □
Hideg évszak	□ □ □ □
Karácsonyi étel	□ □ □ □
Karácsonyvárás	□ □ □ □ □ □
Téli csapadék	□ □
Téli álmat alvó állat	□ □ □ □ □ □
Mikulás segédje	□ □ □ □ □ □ □ □
Forró ital	□ □ □ □
Közlekedési eszköz télen	□ □ □ □ □
Ilyen a szép karácsony	□ □ □ □ □ □ □ □
Ilyenek a téli utak	□ □ □ □ □ □ □ □

Az novemberi fejtörő megfejtései: sirály, búbosbanka, fülemüle, füzike, varjú, seregély marabu, gerle, sárgarigó, harkály kuvik, galamb, sas, cinege, fecske, karvaly, bagoly, gém, poszáta, kakukk

Írta és összeállította:
Hajni

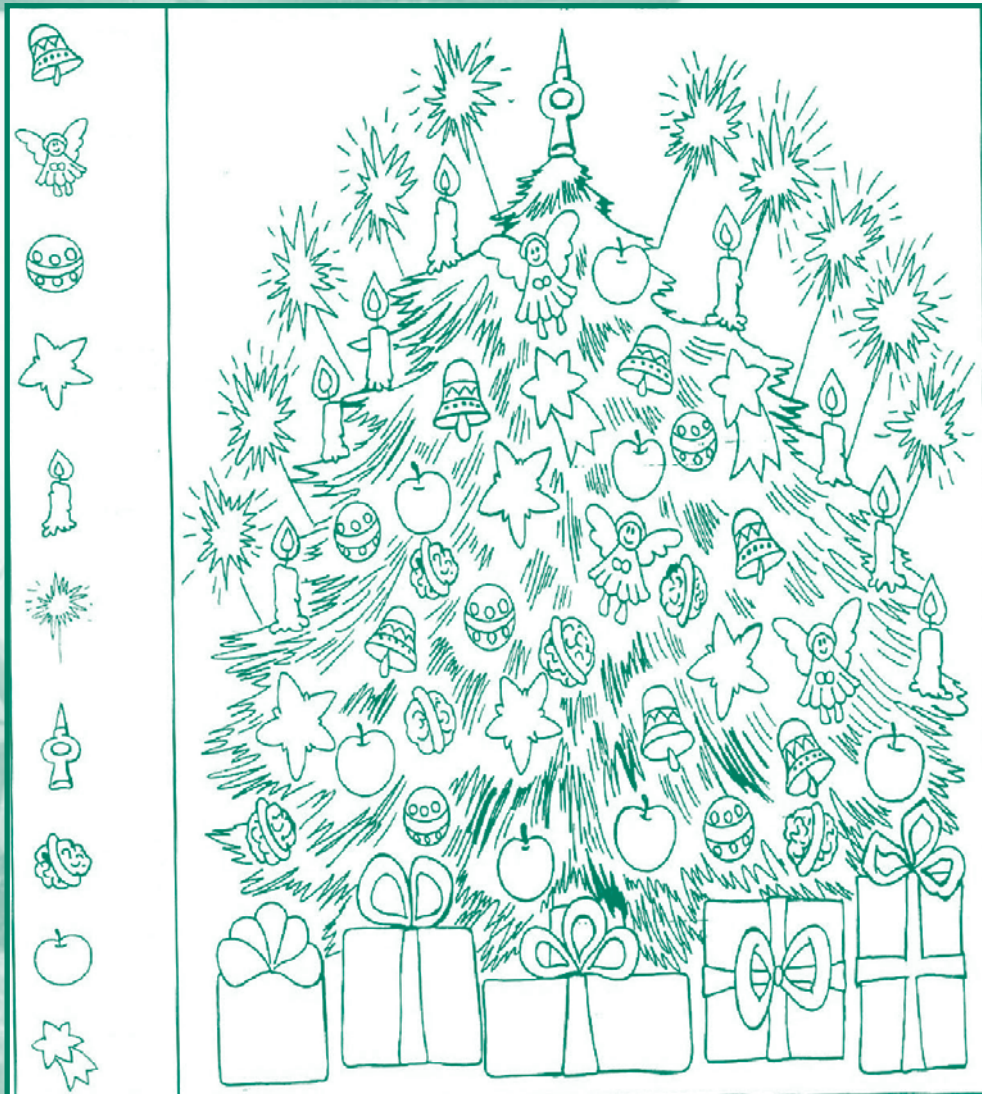
Szeretnél találkozni a Mikulással?

Akkor rajzolj Te is neki, és a művedet (neveddel ellátva) december 3-ig (péntek) add le a játszótéren!

Ügyeskedj!

Számold meg a fán, hogy melyik díszből hány darab van! Írd melléjük!

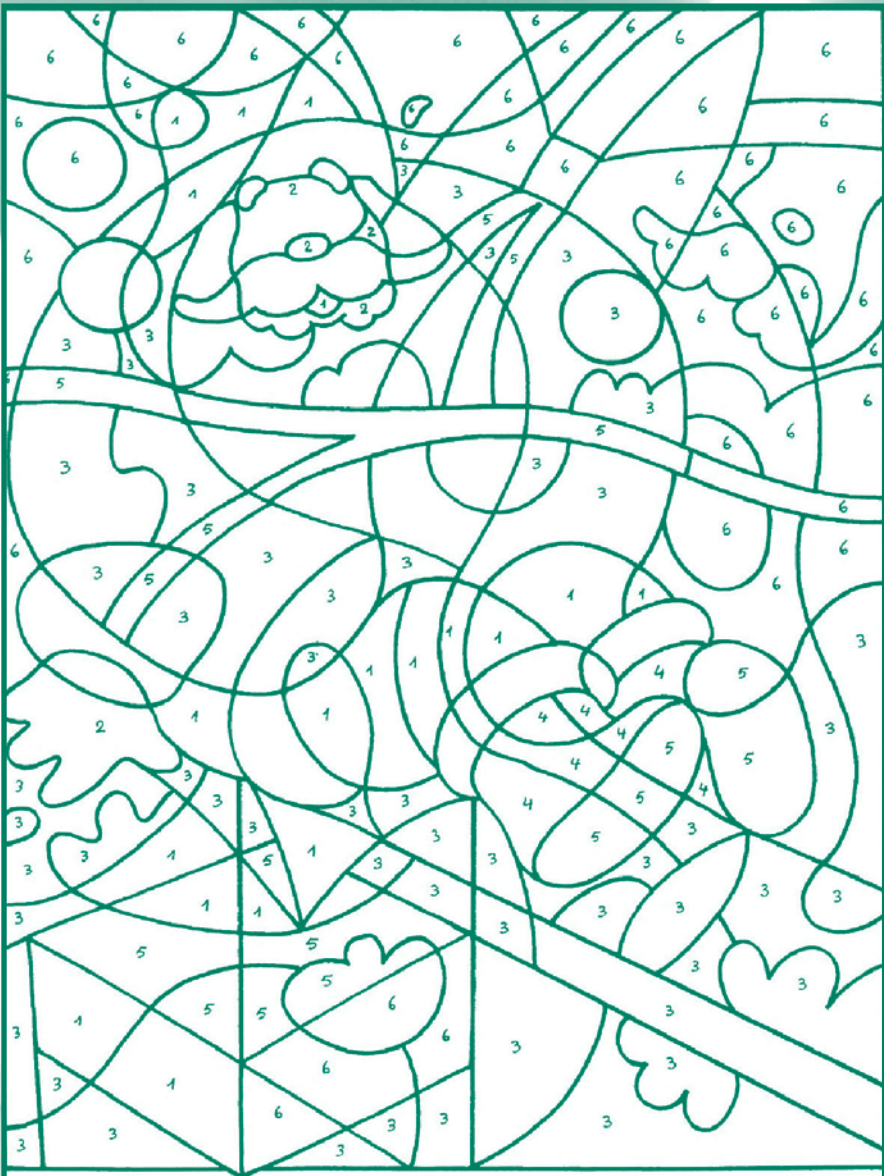

Keresd meg a különbségeket a két kép között!

Színezd ki a képet az utasításnak megfelelően!

**Összeállította:
Zsuzsa**

Színezd ki a rajtot a megadott kód segítségével:
1 = piros, 2 = rózsaszín, 3 = zöld,
4 = barna, 5 = sárga, 6 = kék!

Erdei karácsony

Buru Enikő

Vastag hótakaró borította az erdőt. A fák ágai roskadoztak a nagy súly alatt.

Holló Huba, az erdei postás izgatottan hozta a jó hírt az erdő lakóinak:

- Tudjátok meg, kedves barátaim, ma van karácsony este!

Bagoly Berci azonnal kiadta az utasítást Harkály Hugónak, a fák doktorának, hogy vizsgálja meg a legszebb fenyőfát.

Amikor Hugó teljesen egészségesnek találta, nyomban hozzáláttak a díszítéshez.

Mókus Miki szívesen ajánlott fel a téli készletéből néhány makkot és mogyorót. A szomszédos madáretető vendégei diót hoztak a csőrükben.

Sün Simi, aki a nagy nyüzsgésre felébredve úgy döntött, felfüggeszti téli álmát néhány órára, a tüskéibe ragadt almákkal járult hozzá a csinosításhoz.

Így aztán hamarosan pompás ünnepi ruhába öltözött fenyő. Büszkén húzta ki magát, és örömmel fogadta társai dicséretét.

Azon az estén a közös munka után boldogan ünnepelt az erdő minden lakója.

Szabó Lili

Sebestyén Réka

Éger Csenge

Tudod-e

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Úgy gondoltam, hogy talán nem tudjátok még mindannyian, honnan ered a karácsonyfa-állítás szokása, így, a mostani tudod-e ezzel a kérdéssel foglalkozik.

Már a hivatalos kereszténység felvétele előtti időben szokás volt az úgynevezett szent fák előtt fényeket gyűjtani. Egy másik feldíszített fa az volt, amelyet a korai középkorban mindszentekkor és halottak napján (november 1-én és 2-án) a templomok bejáratánál állítottak fel. Ezt gömbökkel díszítették, melyek az elhunytak lelkeit szimbolizálták. Nagyon valószínű, hogy a gömbdíszek használatának szokása innen került át a karácsonyfára, így az évszázadok során az életfa, a fényfa és a túlvitágfa egyfajta kombinációjává vált.

A karácsonyfa közvetlen előzménye a pogány hagyományokban a termőág, zöldág házba vitele, illetve a ház és a ház környékének örökzöld ágakkal való díszítése. A szokást ismerték a kelták, náluk a fagyöngy, a magyal és egyéb örökzöldek játszották a főszerepet.

Magyarországon a zöldág általában rozmaring ágacska, nyárfa vagy kökénybokor ága. A gerendára függesztették fel, aranyozott dióval, piros almával, mézesbábbal, szalmafigurákkal díszítették. A diónak rontást űző erőt tulajdonítottak, a gyümölcs a-bőség, egészség jelképe, a szalma pedig a betlehemi jászolra emlékeztet. A karácsonyi ág később fejlődött kis fácskává, amit szintén a házba vittek, és különféle módon díszítettek.

Feljegyzések szerint az első hagyományosnak mondható karácsonyfát freiburgi pékínesok állították a város kórházában a XV. században. Átvitt jelentése a hagyományosan pirossal ékesített fenyőnek az életfa jelkép, a természet évről évre történő megújulása, körforgása. A fán látható girland a paradicsomi rosszra csábító kígyót jelképezi, az alma a tudás fájáról szakasztott gyümölcsre emlékeztet (ennek mintájára alakultak ki később a piros, arannyal díszített üveggömbök), a gyertyák pedig a fény, a nap, keresztény felfogás szerint Jézus szimbólumai.

A manapság megszokott díszes, üveggömbökkel, szaloncukorral felállított fa német protestáns hatásra terjedt el bécsi közvetítéssel, kezdetben az arisztokrácia és a városi polgárság körében. Magyarországon először Brunswick Teréz martonvásári grófnő, az első magyarországi óvoda megalapítója állított karácsonyfát 1824-ben.

Hazánkban csak a 19. század második felében kezdett elterjedni a szokás. Először csak a nemesi családoknál, majd a módosabb polgári otthonokban is megjelenik az ünnep jelképe.

A szegény paraszti családokban a II. világháború végéig megmaradt a zöldág állításának szokása, sőt, volt ahol a jó szaporulat reményében az istállóba is vittek belőle.

A karácsonyfát hagyományosan Vízkeresztkor (január 6.) bontják le.

Összeállította:
Zsuzsa

**Színezd ki
a rajzot!**

A máltai játszóterek adventi programjai

LAJOS U.:

Adventi gyertyagyújtás: november 28., december 5., 12., 19., 16.00-tól

Mikulás várása: december 6., 16.30-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Adventi bábszínház: december 10., 16.30-tól

Karácsonyi kézműves: december 20., 16.00-tól

Karácsonyfa-díszítés: december 23., 13.00-tól

HUSZTI ÚT:

Adventi gyertyagyújtás: november 28., december 5., 12., 19., 16.00-tól

Mikulás várása: december 5., 15.00-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Karácsonyi kézműves: december 18., 14.00-tól

Karácsonyfa-díszítés: december 23., 14.00-tól

KERÉK U.:

Adventi gyertyagyújtás: november 28., december 5., 12., 19., 16.00-tól

Mikulás várása: december 5., 16.30-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Luca-napi vásár: december 13-23., egész nap

Karácsonyfa-díszítés és karácsonyi műsor: december 24., 11.00-tól

ZEMPLÉN U.:

Adventi gyertyaöntés: december 2., 16.00-tól

Mikulás várása: december 6., 16.00-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Karácsonyi díszek készítése: december 23., 16.00-tól

Karácsonyfa-díszítés: december 24., 11.00-tól

Szilveszteri buli: december 31., 11.00-tól

GYŰRŰ U.:

Adventi kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól

Mikulásos kézműves: december 1., 16.00-tól

Mikulás várása: december 3., 16.30-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

SILVANUS SÉTÁNY:

Mikulást váró kézműves: december 3., 12.00-tól

Mikulás várása: december 5., 15.00-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Karácsonyi kézműves: december 23., 14.00-tól

Karácsonyfa-díszítés: december 24., 10.00-tól

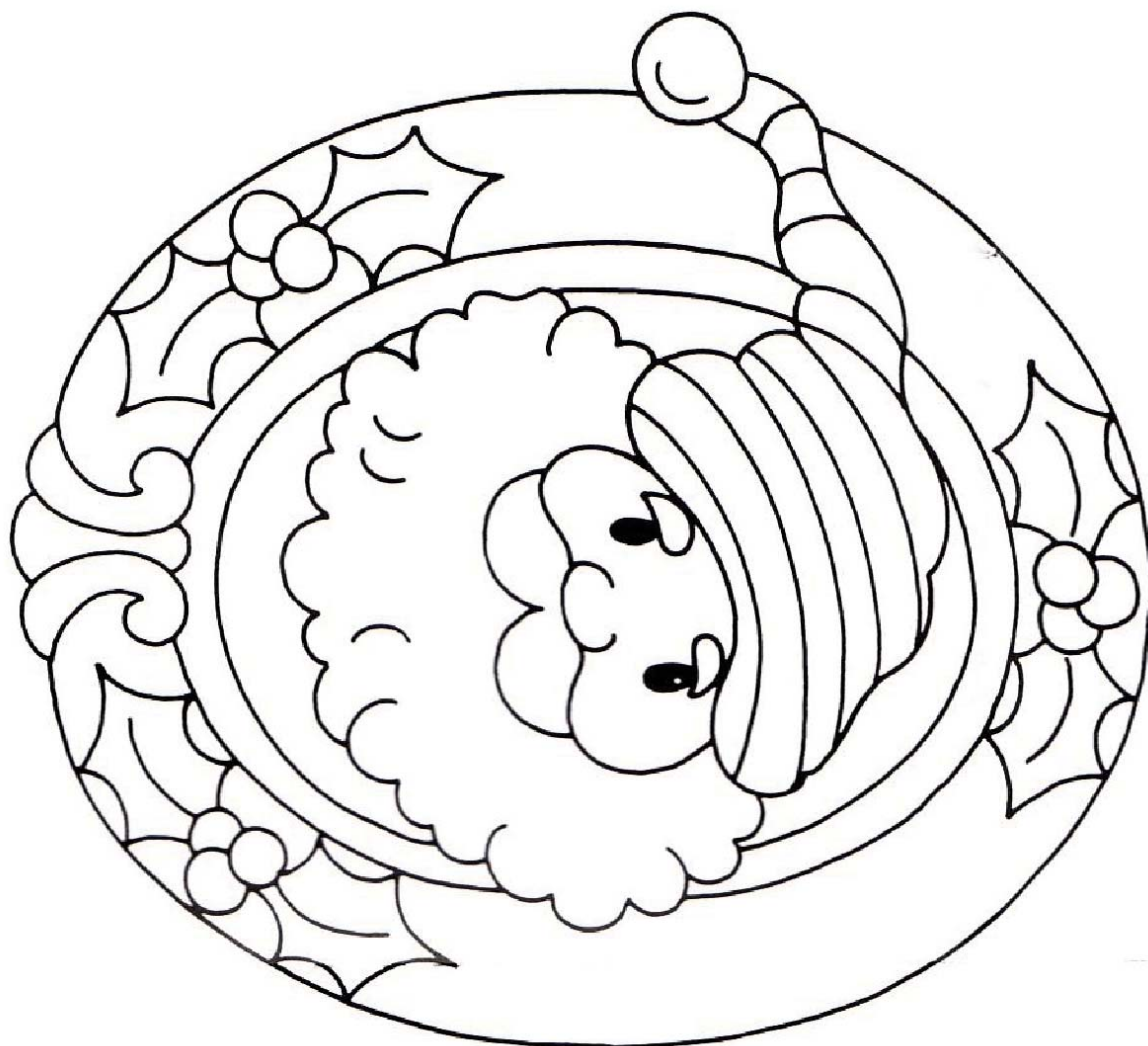
SOLYMÁR UTCA:

Mikulás várása: december 3., 16.00-tól

(Mikulás-csomagot csak az időben beérkezett gyerekrajok készítőinek tudunk ajándékozni.)

Karácsonyi kézműves: december 14., 16.00-tól

Karácsonyfa-díszítés: december 24., 11.00-tól

Kedves Gyerekek!

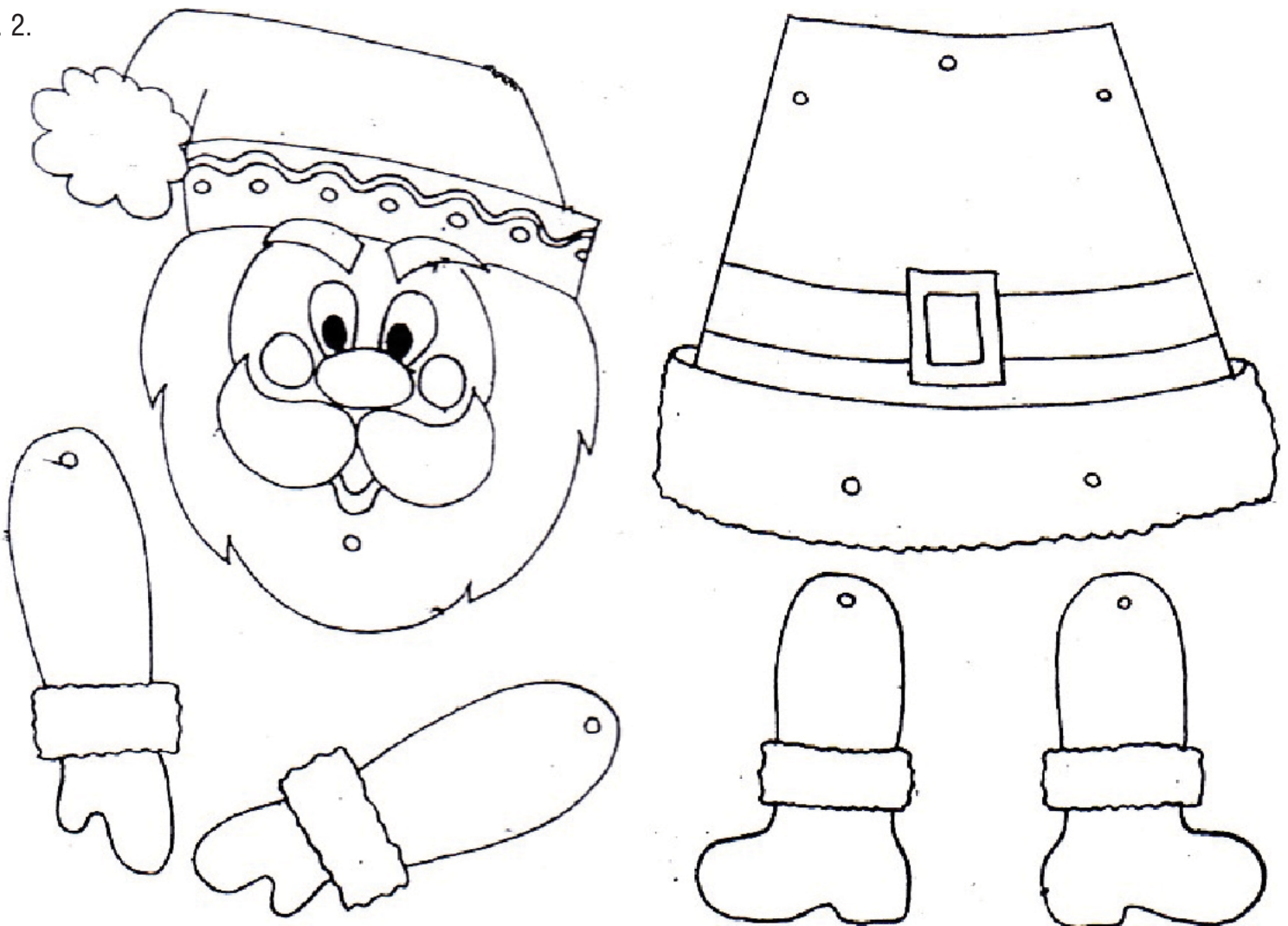
Ezen a lapon üdvözlőkártyához találtok 2 mintát. Kedveskedjétek kiszínezésükkel családotoknak, barátaitoknak!

Jó munkát kívánok!

Zsuzsa

M. 2.

Kedves Gyerekek!

A Mikulást színezzétek, vágjátok ki, majd szereljétek össze (milton-kapocs vagy ragasztó segítségével)!
Az alsó két mintát, miután kiszíneztétek és kivágtátok, csúsztassátok egybe, állítsátok asztalra, ablakba!

Jó munkát kívánok!

Zsuzsa

